

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ องค์ความรู้และความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดของ
อนุกรรมการประมงหมู่บ้าน ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่

ชื่อผู้เขียน

นายทศพร พรหมตัน

วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) สาขาวิชาส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการสอบการค้นคว้าแบบอิสระ :

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประทีป คชศิลา	ประธานกรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ กฤษิน ศรีมงคล	กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดุษฎี ณ ลำปาง	กรรมการ
อาจารย์ ดร.บัญญัติ ชัยพฤกษ์	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาองค์ความรู้และความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดของอนุกรรมการประมงหมู่บ้านในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่และความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะส่วนบุคคล ปัจจัยทางเศรษฐกิจ สังคมและทัศนคติ กับองค์ความรู้และความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดของอนุกรรมการประมงหมู่บ้าน ตลอดจนปัญหาอุปสรรค ของการดำเนินงานของอนุกรรมการประมงหมู่บ้าน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ อนุกรรมการประมงหมู่บ้าน จำนวน 141 คน จากอนุกรรมการประมงหมู่บ้านประจำแหล่งน้ำ ในอำเภอจอมทอง จังหวัดเชียงใหม่ ทั้งหมด 217 คน ทัศนคติของอนุกรรมการประมงหมู่บ้าน ที่มีต่อโครงการเพิ่มผลผลิตการประมงในแหล่งน้ำ พบว่า อนุกรรมการประมงหมู่บ้าน เห็นด้วยกับ โครงการฯ โดยภาพรวม อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก แสดงให้เห็นว่า อนุกรรมการประมงหมู่บ้านมีทัศนคติที่ดีมากต่อโครงการฯ ซึ่งจะมีส่วนช่วยทำให้โครงการฯ ประสบผลสำเร็จได้เป็นอย่างดี ทั้งนี้เพราะมีความเชื่อมั่นต่อโครงการฯ อยู่ในระดับที่สูง

ระดับองค์ความรู้และความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดของอนุกรรมการฯ ในการวิเคราะห์หาความสัมพันธ์พบว่า อายุ และประสบการณ์ในการฝึกอบรม มีความสัมพันธ์กับองค์ความรู้และความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรน้ำจืดของอนุกรรมการประมงหมู่บ้าน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากอนุกรรมการประมงหมู่บ้านที่มีอายุน้อย จะมีความสนใจและกระตือรือร้น ในการปฏิบัติหน้าที่

ได้ศึกษาอนุกรรมการฯที่มีอายุมากและอนุกรรมการฯที่ได้รับการฝึกอบรมมามากครั้ง จะมีโอกาสสอบถามข้อข้องใจในปัญหาที่ตนเองประสบมา และได้ทราบถึงแนวทางในการแก้ไขปัญหาเหล่านั้น ทำให้เกิดความพึงพอใจกับงานที่ตนเองทำเพิ่มขึ้น ดังนั้น จึงทำให้มีระดับองค์ความรู้และความเข้าใจในการจัดการทรัพยากรประมงน้ำจืดมากกว่าอนุกรรมการประมงหมู่บ้าน ที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมน้อยกว่าและมีอายุมาก

ปัญหาอุปสรรค ในการดำเนินงานของอนุกรรมการประมงหมู่บ้าน คือ การมีโอกาสพบปะปรึกษาหารือด้านความรู้และวิชาการใหม่ๆ ทั้งด้านการประมง ด้านเกษตรและด้านปศุสัตว์ รวมทั้งวางแผนปฏิบัติงานร่วมกัน อยู่ในเกณฑ์เฉลี่ยที่ค่อนข้างจะน้อย ทั้งนี้เนื่องจากอนุกรรมการส่วนใหญ่มีอาชีพด้านการเกษตรควบคู่ไปกับการรับจ้าง รวมทั้ง อนุกรรมการบางคน มีแนวความคิดเห็นที่แตกต่างไปจากอนุกรรมการส่วนใหญ่ ทำให้ขาดความกระตือรือร้น ในการรวมกลุ่ม ทำให้ขาดความต่อเนื่องในด้านการปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างอนุกรรมการ กับราษฎร ส่งผลกระทบต่อความร่วมมือของชาวบ้าน ในบริเวณแหล่งน้ำโครงการไปด้วย

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย ควรมีการพบปะปรึกษาหารือระหว่าง คณะอนุกรรมการประมงหมู่บ้าน และเจ้าหน้าที่ด้านการประมงและด้านการเกษตรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องเพิ่มให้มากขึ้น เพื่อจะได้นำความรู้ใหม่ๆ มาพัฒนาแหล่งน้ำ และอาชีพของตนเองตามนโยบายของทางราชการ และควรเน้นให้อนุกรรมการประมงหมู่บ้านนำเอาความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องถ่ายทอดให้แก่ราษฎรผู้เข้าร่วมโครงการรวมทั้งนำไปปฏิบัติในแหล่งน้ำของตนเอง เพื่อเพิ่มผลผลิตการประมงต่อไป และควรมีการจัดหางบประมาณ จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมาปรับปรุง พัฒนา และขยายแหล่งน้ำที่ทรุดโทรม และตื้นเขินด้วยสาเหตุต่างๆ และเกินกำลังของราษฎรให้มีสภาพที่ดีขึ้น ในการจัดการฝึกอบรมหรือจัดให้มีการแนะนำ ความรู้ในด้านต่างๆ ให้แก่อนุกรรมการฯ และราษฎรบริเวณแหล่งน้ำ โดยเฉพาะการใช้ประโยชน์จากแหล่งน้ำ ควรเน้นในด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรและสิ่งแวดล้อมให้มากขึ้นและมีเจ้าหน้าที่ด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในด้านการเกษตรแบบผสมผสาน มาให้ความรู้ในขณะเดียวกันไปด้วย และควรจัดให้มีการนำเอา คณะอนุกรรมการประมงหมู่บ้าน ไปทัศนศึกษาดูงานที่เกี่ยวข้อง กับการพัฒนาแหล่งน้ำที่ประสบความสำเร็จเพื่อให้มีความรู้และประสบการณ์เพิ่มมากขึ้น

Independent Study Title Knowledge and Understanding on Freshwater Resource Management of Village Fishery Sub-committee, ChomThong District, Chiang Mai Province

Author Tosaporn Promtan

M.S. (Agriculture) Agricultural Extension

Examining Committee :

Asst. Prof. Prateep Kochila	Chairman
Asst. Prof. Katin Srimongkol	Member
Asst. Prof. Dusdee Nalampang	Member
Lecturer Dr. Banjat Chaiyapruke	Member

Abstract

The study aimed at investigating the knowledge and understanding on freshwater resource management of village fishery sub-committee, Chom Thong district, Chiang Mai province as well as the relationship between the knowledge and understanding on fishery resources management of village fishery sub-committee and personal characteristics, socio-economic and attitude aspects. The village sub-committee's operating obstacles were also investigate

One hundred and forty-one samples were singled out from 217 sub-committee members of fishery village sub-committee in Chom Thong district. As for the village sub-committee's attitudes towards the freshwater fishery production project, it was found that the village sub-committee, as a whole, very much agreed with the project. They had positive attitude to the project. This implied that the project would fulfill the ultimate goal since the members were confident with the project.

As for the relationship analysis, age and training experience were related to the knowledge and understanding on freshwater resource management of village fishery sub-committee. It was likely that young sub-committee members were found to be more

enthusiastic than the older ones. Those who more frequently attended training programs had more opportunities in clarifying their problems, their knowledge and understanding on freshwater resource management of village fishery sub-committee was found to be more than those who were older and had less opportunities in attending the training programs.

As regards to their operating obstacles, meeting and discussion over up-dated knowledge and innovation in fishery, agriculture, cattle raising, joint-action plans were relatively less since the members of sub-committee were mostly both farmers as well as employees. Some of them disagreed with the majority and eventually did not join participate with the rest as well as villagers in local freshwater resource management.

Recommendations were that meeting and discussion between the village sub-committee and the agricultural officers concerned should be more frequently organized, up-date knowledge derived could be put into practice in order to develop their freshwater resource and occupations. The sub-committee members should also render knowledge concerned to local villager who joined the program, and then fish production be expected. Some budget should be allocated for the development of inappropriate and shallow freshwater resources. Training programs should be provided for the sub-committee members, villager around the reservoirs, then they will learn how to utilize those reservoirs and preserve natural resources and environment at the same time. Field trips should be organized for the board of sub-committee members, so that their knowledge and experience could be broadened.